

מרכז השלטון האזורי בישראל

לומדים אף הבית

הקרן לצמצום פערים: בחינת המועצות האזוריות

ינואר 2022

- עד לשנת 2016 הממשלה שילמה ארנונה עבור נכסים ממשלתיים בשני אופנים:
 - רשויות שהוגדרו "ערי עולים" – 100% מחיוב הארנונה בהתאם לצווי הרשויות
 - רשויות אחרות:¹
 - עבור נכסי משהב"ט : 30%
 - עבור בתי חולים ומרפאות : 45%
 - עבור נכסים ממשלתיים אחרים : 55%
- בסוף 2016 החליטה הממשלה להקים "קרן לצמצום פערים" בהיקף של 500 מיליון ₪, כאשר מקורות הקרן הם:²
 - כ-300 מיליון ₪ מביטול הגדרת "ערי עולים". בפועל הועברו 390 מיליון ₪
 - כ-200 מיליון ₪ בבסיס התקציב מהאוצר. בפועל האוצר הקצה 110 מיליון ₪
- לרשויות שהכנסותיהן יורדות נקבע מתווה ירידה לאורך מספר שנים

מקורות:

¹ פקודת מסי העיריה ומסי הממשלה (פיטורין), 1938, תיקונים 8 + 11, סעיף 3 (א)

² החלטת ממשלה מספר 1841 מיום 11/8/16

"ערי עולים" - המועצות האזוריות

- 54 רשויות היו "ערי עולים"
- מהן 13 מועצות אזוריות
- סך התקציב שהועבר לקרן: כ-390 מיליון ₪
- מזה כ-124 מיליון מהמועצות האזוריות (32%)

שיעור הפחתה	הפחתה עיר עולים	עיריות
9%	65,637	באר שבע
31%	34,147	דימונה
10%	23,854	רמת השרון
0%	17,927	באר יעקב
13%	11,056	טירת כרמל
6%	10,590	רמלה
40%	10,309	מצפה רמון
16%	9,663	צפת
7%	8,799	נצרת עילית
3%	8,410	אילת
2%	6,792	אשקלון
16%	6,700	כפר יונה
	266,138	סה"כ עיריות

שיעור ההפחתה מגביית ארנונה	הפחתה עיר עולים	מועצה אזורית
43%	35,999	רמת נגב
40%	21,709	חבל אילות
40%	19,205	מרחבים
9%	12,191	עמק יזרעאל
28%	11,164	ברנר
7%	10,550	באר טוביה
17%	4,952	לכיש
5%	4,170	חוף הכרמל
10%	2,275	הערבה התיכונה
2%	1,510	מטה אשר
2%	368	שדות נגב
1%	161	שער הנגב
0%	134	תמר
	124,388	סה"כ

שיעור	פרק חלוקה
13.5%	מדרג חברתי-כלכלי
10.0%	מדרג פריפריאלי
22.0%	הכנסה נורמטיבית לנפש
5.0%	שטחי נכסים מסחריים
4.5%	שיעור עולים
5.0%	מספר עולים מאתיופיה
7.2%	שיעור מאזן הגירה פנימית
4.8%	מאזן הגירה פנימית
20.0%	שיעור גביית ארנונה
8.0%	אי צבירת גרעון
100.0%	

- תנאי סף להקצאה :
 - איננה רשות איתנה
 - אשכול חברתי-כלכלי נמוך מ-8
 - ניקוד סף גבוה מ-20% המורכב מ :
 - ניקוד לפי ערך המדד הפריפריאלי (10%)
 - ניקוד לפי ערך המדד החברתי-כלכלי (40%)
 - ניקוד לפי הכנסה נורמטיבית לנפש מהארנונה – בהתאם למודל האיזון (45%)
 - ניקוד לפי מספר התושבים (5%)
- הקצאה מהקרן בהתאם לפרקים הבאים :

מועצות אזוריות שהיו "ערי עולים"

שיעור ההפחתה מהארנונה	הקצאה במימוש מלא	הפחתה עיר עולים	מועצה אזורית
43%		35,999	רמת נגב
40%	1,306	21,709	חבל אילות
40%	1,429	19,205	מרחבים
9%		12,191	עמק יזרעאל
28%		11,164	ברנר
7%		10,550	באר טוביה
17%	2,148	4,952	לכיש
5%		4,170	חוף הכרמל
10%	174	2,275	הערבה התיכונה
2%	2,933	1,510	מטה אשר
2%	1,639	368	שדות נגב
1%		161	שער הנגב
0%		134	תמר

- הפגיעה המשמעותית היא ברמת נגב, חבל אילות, מרחבים וברנר
- במידה ורמת נגב לא תהיה רשות איתנה יוקצו לה כ-3 מיליון ₪ במימוש מלא

- המועצות האזוריות תרמו 32% מההעברות לקרן
 - אבל מקבלות רק 18% מתקציב הקרן
 - הפגיעה המשמעותית היא במועצות האזוריות
- המשמעות: העברת תקציבים מהמועצות האזוריות לרשויות המקומיות
- מבוקש לשמור על יחס מותאם בין התרומה לקרן לבין השיפוי מהקרן
- האוצר התחייב להקצות לקרן 200 מ' ש"ח
 - בפועל תקצב 138 מ'
 - יש לדרוש מהאוצר להקצות את הסכום שהתחייב
- הרשויות בהן הפגיעה המשמעותית ביותר הן רמת נגב, חבל אילות, מרחבים, דימונה ומצפה רמון
 - הגדרת "פגיעה משמעותית": שיעור הפחתה מגביית ארנונה מעל 30%

- שיקלול ישובים במועצות אזוריות יהיה לאלו **שבאשכול שווה או נמוך מ-4**
- **הארכת הזמן להורדה לרשויות** שנפגעו באופן הקשה ביותר כך שתהיה שחיקה עד לשנת 2030
- לוקח לרשות זמן לפתח הכנסות עצמיות ממקורות אחרים, במיוחד בהיקפים כאלו
- **הקצאה מלאה של מענק איזון** לרשויות שנפגעו : 100% מודל
- להתחשב **ברמת הנגב כאילו איננה רשות איתנה** בשל הפגיעה בה
- הוספת קריטריון לקרן : עשירון צפיפות מגורים (5%) –
 - חלוקת הרשויות לעשירונים בהתאם לצפיפות המגורים (תושבים לקמ"ר) – למ"ס
 - תיעדוף רשויות בעשירונים 1-4
 - הקטנת המשקל של המדד החברתי-כלכלי ל-10.5% ושל הכנסה מארנונה לנפש ל-20%